

на підтримку електронної петиції [3]. Також у вже зазначеному законодавчому акті вказуються необхідні вимоги до створення такої петиції, її розгляду та особливостей подальшого руху в органах влади. Проте з 42 петицій, які подолали бар'єр 25 000 підписів, тільки 6 були впроваджені, і це, на жаль, досить сумна статистика, адже ефективність звернень в нашій країні не знаходиться на належному рівні, що сприяє відсутності мотивації у громадян в реалізації передбачених Основним Законом прав громадян нашої держави.

Однак, ігноруючи наявні недоліки системи подання й розгляду електронних звернень, в аспекті реалізації електронної демократії в державі, варто зазначити, що кожен громадянин України має можливість реалізувати своє право на звернення, передбачене Конституцією: брати участь у державотворенні, створивши електронну петицію на сайті Президента України, Кабінету Міністрів України, міської ради, а також індивідуальними зусиллями досягати внесення змін до законодавства власної держави для поліпшення життя району, міста, країни.

1. Конституція України. Документ 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Офіційний сайт електронних петицій до Президента України. Електронний ресурс. URL: <https://petition.president.gov.ua/>.

3. Закон України «Про звернення громадян». Документ 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996, № 47, ст.256. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>.

### **Руслана КУСЬКО**

викладач кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

### **Тетяна ДРОЗД**

викладач кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

## **РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ВЗАЄМОДІЇ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

У прийнятому в 2015 році Законі України «Про Національну поліцію» визначено, що Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони

прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]. Тобто охорона найвищих цінностей держави, до яких відноситься людина, її права і свободи, законодавчо закріплено як першочергове завдання Національної поліції.

Стаття 2 Закону України «Про Національну поліцію» законодавчо визначає завдання Національної поліції які так само встановлюють напрямки її діяльності, пов'язані з забезпеченням публічної безпеки і порядку, охороною прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидією злочинності, та наданням в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Під час реалізації своєї діяльності поліція керується визначеними у другому розділі Закону України «Про Національну поліцію» принципами, основоположним з яких є верховенство права. Відповідно до цього принципу людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави [1]. Принцип верховенства права означено як фундаментальний принцип діяльності Національної поліції, він визначає пріоритет забезпечення реалізації прав людини, та спрямовує діяльність поліції на утвердження демократичних тенденцій розвитку цінності людини [2].

Дослідження правової проблематики реалізації принципів діяльності поліції щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні здійснювали: В. Авер'янов, Ю. Безчасний, О. Бандурка, С. Гончарук, І. Голосніченко, А. Комзюк, В. Колпаков, О. Кузьменко, Б. Логвиненко, В. Олефір, Г. Шевчук та ін. Значущість цих наукових праць є очевидною та їх аналіз засвідчує необхідність наукового осмислення проблем, пов'язаних з охороною прав і свобод людини.

Принцип верховенства права у діяльності поліції було нормативно закріплено у 2015 році прийняттям Закону України «Про Національну поліцію», що є суттєвою відмінністю від Закону України «Про міліцію», у якому верховенство права не зазначався як принцип діяльності міліції.

Окрім верховенства права, як основоположного принципу діяльності поліції, вітчизняне законодавство закріплює принципи: дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність.

Принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства є також новітнім для вітчизняного законодавства. Цей принцип суттєво відрізняє чинний Закон України «Про Національну поліцію» від Закону України «Про міліцію», та означає, що діяльність здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень

планування службової діяльності органів і підрозділів здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [1].

Взаємодія з населенням на засадах партнерства для нашої держави стала принципово новим кроком у визначенні правових засад діяльності Національної поліції. Цей принцип базується на європейському досвіді, де основою визнано «Community policing» – поліція, орієнтована на громаду. Цей новітній підхід повністю соціально переорієнтував діяльність поліції та спонукав до налагоджування тісного зв'язку з населенням, орієнтує на інтереси громади, підвищує рівень довіри населення, що визначається основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів Національної поліції.

У монографії «Теоретико-прикладні засади конструктивної взаємодії поліції і населення в соціумі» визначено, що головними завданнями взаємодії з населення є підвищення рівня довіри та створення позитивного іміджу, який здобувається шляхом підняття рівня компетентності та професіоналізму правоохоронців; покращання стану загальної та комунікативної культури працівників; сприяння об'єктивному та своєчасному наданні населенню інформації про особливості організації правоохоронної діяльності, у тому числі через засоби масової інформації; формування діяльності у форматі діалогу з населенням; проведення профілактичної роботи та виховної і роз'яснювальної роботи серед населення з метою попередження учинення правопорушень, формування у громадян зацікавленості у забезпеченні правового порядку в суспільстві [4].

Як зазначив С. Шевченко, покращення взаємодії поліції з населенням є основою підвищення довіри громадян як до правоохоронних органів, так і до влади взагалі. Використання позитивного зарубіжного досвіду участі громадян у правоохоронній діяльності забезпечить покращення якості співпраці з громадськістю, та надасть реальну можливість підвищення рівня ефективності діяльності шляхом уведення в роботу практично апробованих моделей співпраці з громадою, що використовуються у поліцейській практиці зарубіжних країн. Використання механізмів співробітництва з населенням – це нагальна потреба сьогодення [3].

Досліджуючи стан взаємодії поліції і населення на засадах партнерства, виявлено окремі проблемні питання, які певною мірою перешкоджають налагодженню продуктивної співпраці. До таких питань відноситься відсутність єдиної інформаційної платформи, яка б містила певні правові знання, слугувала б інформативним каналом для надання населенню відомостей щодо результатів роботи правоохоронних органів й отримання зворотної інформації від населення щодо проблемних питань, пов'язаних з діяльністю поліції або інших проблем, які турбують громаду. У повній мірі не досліджено питання налагодження комунікації з населенням у межах

взаємодії на засадах партнерства, не розроблено алгоритм діалогу й обміну інформацією, що сформувало б у громадян відчуття особистої причетності до правового порядку в суспільстві. Вирішення цих та інших питань, пов'язаних з застосуванням у своїй діяльності визначених Законом України «Про Національну поліцію» принципів потребує консолідації зусиль як науковців, так і практичних працівників.

Таким чином, налагодження співпраці з громадськістю сприяє організації більш продуктивної комунікації, допомагає виявляти проблемні питання у застосуванні поліцейської діяльності та знаходити шляхи їх вирішень. Взаємодія Національної поліції України з населенням на засадах партнерства надає можливість впроваджувати програми правового виховання населення, проводити роз'яснювальну роботу, пропагувати правові знання в освітніх установах, у видавничій діяльності, засобах масової інформації.

Діяльність у форматі співпраці примушує більш ефективно здійснювати правоохоронну функцію та діяти на засадах відкритості і прозорості, підвищує рівень професійної компетентності та покращує результати її діяльності, що призводить до створення сталого позитивного іміджу поліції. За рахунок більш тісної комунікації та взаємодії населення й поліції, громада краще розуміє особливості правоохоронної діяльності, її повноваження та визначені законом права та обов'язки.

Наприкінці відзначимо, що налагодження плідної співпраці з населенням підвищить рівень безпеки громад, правову обізнаність і правову свідомість населення та знизить ризики вчинення протиправних дій. Практика співпраці поліції з населенням є дієвою, що вже не раз доведено успішно реалізованими зарубіжними проектами.

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40 – 4. ст.379 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

2. Шевчук Г. Принципи та завдання діяльності національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. URL: <https://pgp-journal.kiev.ua>.

3. Шевченко С. Особливості взаємодії Національної поліції з громадськістю в процесі забезпечення публічного порядку. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Вип. 6. Т. 2. 2017. С. 162–168.

4. Теоретико-прикладні засади конструктивної взаємодії поліції і населення в соціумі : монографія / за заг. ред. З.Р. Кісіль. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 600 с.